

בש"פ 3216/17 - היועץ המשפטי לממשלה נגד א ב

בבית המשפט העליון

בש"פ 3216/17

לפני:
העורר בבש"פ 3216/17 והמשיב
בבש"פ 3219/17:
כבוד השופט ע' פוגלמן
היועץ המשפטי לממשלה

נ ג ד

המשיב בבש"פ 3216/17 והעורר א ב
בבש"פ 3219/17:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב'
השופט א' רון) בתה"ג 32860-03-12 מיום 9.4.2017

תאריך הישיבה: י"ד בניסן התשע"ז (10.4.2017)

בשם העורר בבש"פ 3216/17
והמשיב בבש"פ 3219/17:
עו"ד יפית רושינק

בשם המשיב בבש"פ 3216/17
והעורר בבש"פ 3219/17:
עו"ד איגור גלידר

החלטה

לפניי שני עררים לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים שהורה על מעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני בתנאים שפורטו.

1. הרקע הצריך לעניין פורט בהחלטות קודמות שניתנו בעניינו של המשיב (הוא העורר בבש"פ 3219/17), שהאחרונה שבהן היא החלטתה של השופטת ד' ברק-ארז (בש"פ 1108/17 ב' נ' היועץ המשפטי לממשלה (8.2.2017) (להלן: ההחלטה בהליך הקודם)). בתמצית ייאמר כי בשנת 2012 הגישה המדינה עתירה להכרזה על המשיב כבר הסגרה לרוסיה, בעקבות בקשת ממשלת רוסיה להסגיר את המשיב לשם העמדתו לדין בגין עבירת תקיפה במטרה לבצע שוד בנסיבות מחמירות. עם הגשתה של בקשת ההסגרה, העורר נעצר, ומאז נמצא בתנאי מעצר - בעיקר במעצר בפיקוח אלקטרוני, אך בחלק מהתקופה לרבות עד להחלטה נושא העררים גם במעצר מאחורי סורג וברית.

2. בפסק דין מיום 31.1.2016 קבע בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט ב' גרינברגר) כי יש להכריז על המשיב כבר הסגרה. בהחלטה נוספת מאותו יום הורה בית המשפט כי עד להסגרתו בפועל, המשיב ימשיך לשהות במעצר בפיקוח אלקטרוני בתנאים שנקבעו. המשיב הגיש ערעור על פסק הדין לבית משפט זה (ע"פ 1727/16). הערעור נשמע לפני מותב תלתא ביום 4.1.2017 ופסק הדין טרם ניתן.

3. ביום 30.8.2016 הפר המשיב את תנאי מעצרו, ובסמוך לכך ניסה לפגוע בעצמו. בעקבות אירועים אלה, המשיב אושפז בבית חולים פסיכיאטרי, והמדינה ביקשה להורות על מעצרו עד לביצוע ההסגרה בפועל. בית המשפט המחוזי הורה תחילה על חידוש מעצרו של המשיב בתנאי אשפוז, ולאחר מכן - לאחר קבלת חוות דעת פסיכיאטרית ותסקיר שירות המבחן בעניינו של המשיב, וכן לאחר שהתקיימו שלושה דיונים בבקשה לעיון חוזר - על העברתו למעצר מאחורי סורג וברית. נקבע כי הפרת תנאי המעצר, על נסיבותיה, מביאה למסקנה כי לא ניתן ליתן אמון במשיב; כי קיים חשש להימלטותו, בשים לב להתקדמות הליך ההסגרה; כי קיימת מסוכנות מצד המשיב, בשים לב לתשתית הראייתית הלכאורית הנוגעת לעבירות המקור המיוחסות לו; וכי חלופת המעצר שהוצעה על ידי המשיב אינה מספקת מענה מתאים לצרכי הפיקוח על המשיב, וזאת כפי שעולה גם מתסקיר שירות המבחן בעניין זה.

למען שלמות התמונה נעיר, כי הערכת שירות המבחן במסגרת התסקיר שהוגש עובר להחלטה זו, הייתה כי קיים סיכון גבוה לאי עמידה של המשיב בתנאים המגבילים, אשר עלול להפוך ממשי ככל שההיתכנות להסגרה תהפוך למוחשית יותר. עוד ציין שירות המבחן כי קיימים קשיים בפיקוח מצד המפקחים המוצעים ולכן, בשים לב לסיכון הגבוה להישנות התנהגות פורצת גבולות מצד המשיב ולנטייתו לפגיעה עצמית, לא בא שירות המבחן בהמלצה לשחררו למעצר בית או למעצר באיזוק אלקטרוני.

4. על החלטה זו הגיש המשיב ערר לבית משפט זה, שהורה לקיים בחינה נוספת של עניינו, לרבות בדבר האפשרות להוסיף מפקחים נוספים על המשיב, שייתנו מענה לצרכי הפיקוח, תוך הימנעות ככל הניתן מהמשך מעצרו של המשיב מאחורי סורג וברית (ההחלטה בהליך הקודם, פסקאות 21-23). הוחלט כי על יסוד תסקיר משלים שיוגש על ידי שירות המבחן ישקול בית המשפט אם ניתן "להדק" את מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני.

5. בהמשך להחלטת בית משפט זה בהליך הקודם, הגיש שירות המבחן ביום 1.3.2017 לבית המשפט המחוזי תסקיר מעצר משלים (להלן: התסקיר המשלים), שבו שב וציין כי אין בידו להמליץ על שחרור המשיב למעצר בית או למעצר בפיקוח אלקטרוני. בתסקיר זה בחן שירות המבחן שני מפקחים מוצעים על ידי המשיב. שירות המבחן התרשם כי המפקחים האמורים יתקשו בהצבת גבולות למשיב בעת מצבי סיכוי ולכן - חרף המצוקה הרבה בה נמצא המשיב - חלופת המעצר המוצעת לא יכולה לתת מענה מותאם עבורו.

6. ביום 9.4.2016, לאחר קבלת התסקיר המשלים, חוות דעת פסיכיאטרית עדכנית, ובדיקת מנהלת הפיקוח האלקטרוני הורה בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' רון) על מעצר המשיב באיזוק אלקטרוני בביתו, בתנאים שפורטו בהחלטתו. בהקשר זה נקבע כי לפחות אחד המפקחים - אבי המשיב או מר מוסא ג'אברה (להלן: ג'אברה) יהיו בצמוד למשיב, וכי על רקע העבר, אשתו לא תוסמך כמפקחת. עוד נקבע כי מעצר הבית יהיה מעצר מלא, ללא חלונות התאוררות או חריגות אחרות. בצד האמור, לבקשת המדינה, הורה בית המשפט על עיכוב ביצוע החלטתו עד ליום 11.4.2017 שעה 12:00.

7. מכאן העררים שלפניי. המדינה טוענת כי יש להורות על מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריח, שכן אביו של המשיב, הוא המפקח העיקרי, כבר הוכיח שאינו דמות סמכותית עבור המשיב ואין ביכולתו להבטיח את קיום תנאי המעצר. עוד טוענת המדינה כי שגה בית המשפט בכך שלא נתן משקל גדול יותר להפרת תנאי המעצר על ידי המשיב, שצריכה להביא למסקנה כי לא ניתן ליתן אמון במשיב. בנוסף נטען כי החלטת בית משפט זה בהליך הקודם איננה מחייבת שחרור המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני, וכי לא התקיימו הנסיבות המצדיקות חריגה מהמלצת שירות המבחן במקרה דנן. בדיון שהתקיים לפניי, טען בא כוח המשיב כי בית המשפט המחוזי יישם נכונה את החלטת בית משפט זה בהליך הקודם, בשים לב לכך שהליך ההסגרה בעניינו מתנהל מזה ארבע שנים. עוד טען כי יש לבחון שוב את האפשרות כי אשתו של המשיב תשמש מפקחת וכי בתסקיר המשלים אין התייחסות לאפשרות זו.

8. בערר שהגיש המשיב נטען כי יש להורות על כך שאשת המשיב תשמש מפקחת, הראויה ומעוניינת לשמש כמפקחת בנסיבות העניין. עוד טוען המשיב כי שגה בית המשפט עת הורה על מעצר בית מלא, היינו: ללא התייבבות יומית בתחנת המשטרה וללא חלונות התאוררות, נוכח ההשלכות הקשות שתהייה לכך על המשיב. בתשובה לטענות אלו טענה המדינה בדיון שלפניי, כי אם לא יתקבלו טענותיה לעניין המעצר, היא מתנגדת להקלה המבוקשת בתנאי מעצר הבית, לנוכח הפרות קודמות של התנאים מצד המשיב. עוד טוענת המדינה כי אשתו של המשיב ציינה בעבר (במסגרת האירוע מחודש אוגוסט 2016, שעליו עמדנו לעיל) כי היא מפחדת ממנו, ומשכך היא איננה כשירה לשמש כמפקחת.

9. דין הערר שהגישה המדינה להתקבל. נקודת המוצא לעניינו היא החלטת בית משפט זה בהליך הקודם. בהחלטה זו אכן נקבע כי "יש לעשות כל מאמץ, ככל שהדבר אפשרי, להימנע מהמשך מעצרו של העורר מאחורי סורג ובריח" וזאת מטעמים שפורטו שם. בהמשך לכך ציינה השופטת ד' ברק-ארז כי יש לבחון האפשרות ליתן מענה לקושי שהתעורר בפיקוח על המשיב באמצעות מענה מידתי יותר, לרבות באמצעות מפקחים נוספים מלבד אשתו ואביו של המשיב. ברם, אני סבור כי החלטת בית המשפט המחוזי חורגת מהמסגרת שהותוותה בהחלטתה של השופטת ברק-ארז. בתסקיר המשלים שירות המבחן בחן שני מפקחים מוצעים (שאינם אבי המשיב ואשתו). במסגרת זאת, ציין שירות המבחן את התרשמותו כי המפקחת המוצעת תתקשה להציב בפני המשיב את הגבולות הנדרשים ולהתמודד עם מצבו, וכן כי זו מסרבת לחתום על ערבויות כספיות, הנדרשות בנסיבות המקרה דנן. אשר למפקח המוצע, ג'אברה, ציין שירות המבחן כי לא ברור עד כמה זה יכול לשמש דמות מציבת גבולות בעת מצבי סיכון עבור המשיב. נוכח דברים אלה נמנע שירות המבחן מלהמליץ על שחרור המשיב למעצר בית בתנאים מגבילים.

10. כידוע, כאשר מדובר בהמלצות שליליות שנקבעו בתסקיר, הרי שאף שמדובר בכלי עזר לבית המשפט בלבד - נדרשים טעמים נכבדים על מנת להצדיק סטייה מן ההמלצות. עורכי התסקיר הם אנשי מקצוע מיומנים ובעלי מומחיות בבחינת התנהגותו של נאשם המובא בפניהם, ועל כן, לא בקלות ישוחרר נאשם לחלופה שעה שעורכי התסקיר אינם סבורים כי יהיה בחלופת המעצר כדי ליתן מענה למסוכנותו (בש"פ 6626/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7).

(21.9.2010)). לא מצאתי כי מתקיימים הטעמים האמורים לסטייה מהמלצת שירות המבחן במסגרת התסקיר המשלים בנסיבות המקרה שלפנינו, וזאת גם בשים לב לשיקולים המנחים בהחלטת השופטת ברק-ארז. אמנם בית המשפט הורה כי מעצר הבית יהיה ללא חלונות התאווירות ואף ללא יציאות מהבית לצורך התייצבות בתחנת המשטרה. ברם, אינני סבור שיש בכך כדי להפיג את החששות מהפרת התנאים המגבילים על ידי המשיב, הן נוכח ההפרות הקודמות (בגין אף הורשע המשיב, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, ת"פ (שלום קר') 15399-01-15 מדינת ישראל נ' בולטיאנסקי (27.2.2017)), הן בשים לב לעמדתו של שירות המבחן בקשר לכשירות הפיקוח שהוצע על ידי המשיב, אשר לא מתקיימים הטעמים לסטות ממנה בנסיבות אלו. עוד אעיר, אשר לאשתו של המשיב, כי האפשרות כי זו תחזור לשמש כמפקחת אמנם לא נדונה במסגרת התסקיר המשלים, אך בתסקיר מיום 28.12.2016 צוין כי ספק אם היא יכולה להיות גורם סמכות עבור המשיב, ואני מסכים עם הערתה של השופטת ברק-ארז לפיה יתכן שהחלפתה במפקח אחר תיטיב עם כלל הגורמים הנוגעים בדבר (פסקה 22). דא עקא, שמפקח הולם אחר לא נמצא.

אציין כי ככל שיהיה בידי המשיב להציע מפקחים אחרים, פתוחה בפניו הדרך להגיש בקשה לעיון חוזר לבית המשפט המחוזי אשר יחליט בה כחוכמתו, לאחר שיקבל תסקיר משלים.

ערר המדינה מתקבל אפוא והמשיב ייעצר עד לתום הליכי ההסגרה. ערר המשיב יידחה.

ניתנה היום, י"ד בניסן התשע"ז (10.4.2017).

ש ו פ ט